

Posudek konzultantky na rigorózní práci Mgr. Antonína Valuše na téma:

Dokazování ve sporech o náhradu škody:

Autor předkládá k posouzení rigorózní práci na shora uvedené téma o rozsahu 159 stran vlastního textu. Přílohami práce jsou mj. obsáhlý seznam studijních pramenů, včetně judikatury.

Pokud jde o volbu tématu, považuji zvolené téma za mimořádně aktuální. Jeho zpracování staví před autora řadu otázek a problémů. Do jaké míry se autor s nároky tématu vyrovnal bude předmětem následujícího hodnocení.

Systematiku práce hodnotím jako mimořádně zdařilou, propracovanou a věcně a logicky správnou. Text práce je přehledný, jednotlivým institutům tématu se autor věnuje v přiměřených a odpovídajících proporcích.

Práce má dvě hlavní části, z nichž druhá je věnována vlastnímu tématu. Výklady a úvahy obsažené v první části práce přitom nelze považovat za nadbytečné, neboť především představují nezbytný teoretický úvod pro výklady o sporech z náhrady škody.

Práci uvádí autorovo vysvětlení důvodů volby tématu, svůj přístup k němu a především cíle zkoumání. Již z toho lze soudit, že autor volil téma po zralé úvaze, na základě dobré vědomosti o komplexnosti a o koncepčních problémech (např. je takovým střet konceptu praktické jistoty s konceptem převažující pravděpodobnosti).

První část hodnocené práce se zabývá procesním dokazováním obecně. Autor se postupně věnuje pojmu a předmětu dokazování, zásadám dokazování ovládajícím, procesním povinnostem účastníků při dokazování, průběhu dokazování, osvětlování skutečností prostřednictvím odborného vyjádření a znaleckého posudku a konečně pak hodnocení důkazů. Zvolený okruh obecných otázek dokazování hodnotím s ohledem na vlastní téma rigorózního zadání jako zdařilý. Na str.11 shora uvádí autor v souvislosti s dokazováním tvrzení, že jde o zprostředkované poznání skutečnosti. To však neplatí, protože je třeba vzít v úvahu rovněž přímé důkazní prostředky. Totéž platí o vyjádření na str. 12 o získávání poznatků o skutečnostech práva hmotného a procesního, neboť jde o skutečnosti významné z hlediska práva hmotného a procesního, nikoli o právo samo, jak by z autorova vyjádření vyplývalo.

Toto nakonec sám autor vyjasňuje na str. 15 (srov. pozn. 29). Předmět dokazování autor zkoumá zevrubně a fundovaně a prokazuje přitom velmi dobrou orientaci v problematice, o čemž mimo jiné svědčí i okruh literatury, se kterou pracuje. Platí to zejm. pro výklady o tzv. negativním vymezení předmětu dokazování a o institutech, které omezují dokazování (princip koncentrace řízení, řízení bez jednání a doručování). Výklady o zásadách autor přirozeně a správně začíná pojmovým odlišením sporného a nesporného řízení. Pak jsou postupně předmětem jeho zájmu zásada dispoziční a oficiality, projednací a vyšetřovací, volného hodnocení důkazů a konečně pak zásada legální teorie důkazní a zásada materiální pravdy. Pak se autor dostává k procesním povinnostem účastníků řízení při dokazování a k jejich procesní odpovědnosti. Autor z analýzy soudních rozhodnutí, inspirován dílem J. Macura, činí obecnější poznání o teoretickém vymezení břemene důkazního, když správně rozlišuje jeho objektivní a subjektivní stránku a rovněž jeho abstraktní a konkrétní stránku (viz na str. 55). V souvislosti s další diferenciací na základní a dotvrzovací oceňují autorův kritický přístup. Totéž platí i o autorově postoji k reglementaci povinnosti pravdivosti v platném procesním právu (s diskusním významem ustanovení § 118b odst. 1 o.s.ř. pro tuto otázku). Dále se autor věnuje průběhu dokazování, resp. jeho jednotlivým fázím, přičemž ohledně hodnocení důkazů odkazuje autor na zvláštní kapitolu, kterou této problematice zcela vyhradil. Znaleckému posudku a odbornému vyjádření se autor věnuje v následující části obecných výkladů. V rámci ústní obhajoby by měl autor vyjasnit vzájemný vztah institutu výslech znalce a znalecký posudek. Pokud jde o odborné vyjádření, resp. o otázku favorizace jednoho důkazního prostředku na úkor jiného, považuje to autor za pochybení směřující do samé podstaty koncepce sporného řízení. V rámci ústní obhajoby by měl tuto svou úvahu ještě rozvinout, neboť nejde o jediný případ v platném právu. Oceňuji, že autor postřehl dva závažné problémy vztahu odborného vyjádření a znaleckého posudku (viz str. 71). Stejně hodnocení platí o ohledně problémech posuzování odbornosti znalců, resp. kandidátů na tuto pozici a kvalifikaci k poskytování tzv. revizních posudků, resp. kolize dvou posudků obecně. Hodnocením důkazů se zabývá závěrečná část první části práce. Pojem věrohodnosti autor v rámci úvodních úvah nevymezil. Hlavním předmětem autorova zájmu však v této partii je hodnocení důkazů, resp. důkazních prostředků, z hlediska zákonnosti a hodnocení míry důkazu. V první otázce autor správně podotýká, že zde je přítomen konflikt základních práv a svobod, což má přirozeně reflexi v rozhodovací praxi obecných soudů a Ústavního soudu ČR. Autor správně rozlišuje mezi důkazy nezákonnými kvůli porušení procesních předpisů a nezákonnými důkazy v důsledku protiprávního jednání navrhovatele takového důkazu. V otázce zákonnosti se pak autor kloní – na základě vcelku přesvědčivé argumentace – k testu přípustnosti důkazu (viz str. 89). Mimořádně zajímavou partii této části práce jsou autorovy úvahy ohledně míry důkazu, tj. k problému pravděpodobnosti či jistoty zjišťované skutečnosti. V rámci ústní obhajoby by se měl vyslovit k subjektivnímu přesvědčení soudce o pravdivosti důkazu, které zmiňuje na str. 91.

Druhá část rigorózní práce se zabývá dokazováním ve sporech o náhradu škody. Jako uvedení do problematiky autor osvětluje koncepty pojetí odpovědnosti v právu a konstrukci občanskoprávní odpovědnosti v platném právu. To mu vytváří vhodný předpoklad pro zkoumání vlastní procesní problematiky odpovědnosti, resp. náhrady škody. Zde pak autor začíná vytyčením okruhu otázek prokazovaných poškozeným, tj. osoba škůdce, jeho protiprávní jednání, škoda, příčinná souvislost a event.. též zavinění. Tato partie hodnocené práce je zpracována zcela odlišnou metodou, než předcházející. Autor výkladové problémy demonstruje na konkrétních příkladech a na tomto základě vyslovuje závěry, podložené fundovanou argumentací. Jde o metodu zcela odpovídající povaze zkoumaných institutů a jejich interpretačních úskalím. Autor přitom rovněž používá metodu komparační a ve vhodných souvislostech připomíná a komentuje úpravu anglosaskou (viz např. k otázce loss of chance na str. 129). Další část se pak zabývá otázkami, ohledně nichž zatěžuje důkazní břemeno škůdce, tj. především exculpaci a liberaci.

Práci uzavírá stručná poznámka k celkové koncepci sporů z náhrady škody z hlediska dokazování, resp. z hlediska důkazního břemene tížícího obě strany sporu, a shrnuje svá stanoviska k základním otázkám, kterými se v práci zabýval.

Závěr: celkově hodnotím rigorózní práci Mgr. A. Valuše jako mimořádně zdařilé zpracování rigorózního úkolu. Rigorózní práce svým rozsahem, obsahem i způsobem zpracování plně vyhovuje požadavkům kladeným na tento druh prací a v mnoha ohledech je převyšuje. Hodnocená rigorózní práce je proto způsobilá být předmětem ústní obhajoby.

V Praze dne 26.6.2012

Doc.JUDr.Alena Macková, Ph.D.

Konzultantka rigorózní práce

